

Vergaderjaar 2022–2023

35 574

Wijziging van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen en enkele andere wetten met het oog op verbetering van de uitvoerbaarheid van toeslagen (Wet verbetering uitvoerbaarheid toeslagen)

Nr. 28

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 juli 2023

Het kindgebonden budget biedt inkomensondersteuning voor ouders met lage en middeninkomens. Samen met de kinderbijslag krijgen ouders hiermee extra financiële armslag, zodat kinderen niet hoeven op te groeien in armoede. Alleenstaande ouders zijn extra kwetsbaar voor armoede en krijgen aanvullend een extra bedrag, de zogenaamde alleenstaande ouderkop (ALO-kop). Dit extra bedrag ondersteunt alleenstaande ouders op minimumniveau bij de noodzakelijke kosten voor levensonderhoud. Ook alleenstaande ouders met een inkomen boven minimumniveau hebben, afhankelijk van het inkomen, recht op de ALO-kop. Hierdoor blijft (meer) werken lonend.

In mijn brief van 17 oktober jl¹ heb ik uw Kamer geïnformeerd over mijn voornemen een onderzoek uit te laten voeren naar de effectiviteit van de ALO-kop zoals vormgegeven binnen het kindgebonden budget in verschillende (inkomens)situaties. SEO Economisch Onderzoek (SEO) heeft dit onderzoek inmiddels uitgevoerd. Hierbij bied ik uw Kamer het rapport aan met de onderzoeksresultaten van het onderzoek naar de «Doelen en effectiviteit van de alleenstaande ouderkop» (bijlage 1). Als onderdeel van de ambitie van het kabinet om het toeslagenstelsel af te schaffen, betrek ik de uitkomsten van het onderzoek bij het uitwerken van een mogelijke alternatieve vormgeving van het kindgebonden budget en breder de toekomst van de kindregelingen. Ik zal uw Kamer over de stand van zaken en het verdere proces voor het einde van het jaar informeren.

Samenvatting rapport

SEO concludeert in het rapport, dat de ALO-kop in grote lijnen doet wat het beoogt te doen: financiële belemmeringen wegnemen om werken

¹ Kamerstuk 36 202, nr. 27.

vanuit de bijstand lonend te maken en op minimumniveau voorzien in de noodzakelijke kosten van bestaan voor alleenstaande ouders. Het aandeel alleenstaande ouders dat moet rondkomen van een minimuminkomen is, mede als gevolg van de invoering van de ALO-kop, sinds 2015 sterk gedaald.

Daarbij merkt SEO op dat door de vormgeving van de ALO-kop, binnen het kindgebonden budget, een beperkt aantal alleenstaande ouders die aanvulling niet krijgt. Dit komt doordat deze ouders, door de definitie van partnerschap, niet als alleenstaand worden aangemerkt. Van degenen die geen recht hebben op de ALO-kop hebben gehuwden met een partner in het buitenland en gehuwden met een partner in detentie de grootste kans om onder het bestaansminimum terecht te komen.

SEO constateert verder dat de arbeidsparticipatie van alleenstaande ouders relatief meer is toegenomen dan van andere groepen werkenden. Ook zijn alleenstaande ouders met een laag inkomen er substantieel op vooruit gegaan. Over de vraag of dit doelmatig is concludeert het rapport dat dit niet is vast te stellen, en dat er een afruil heeft plaatsgevonden «tussen het doel om zo doelmatig mogelijk alleenstaande ouders te ondersteunen en het doel om alleenstaande ouders te stimuleren meer te gaan werken.»

Tot slot. Het onderzoek bevestigt met name dat de ALO-kop voor grote groepen alleenstaande ouders een substantiële en welkome aanvulling op het inkomen is. Door de vormgeving van de ALO-kop blijft werken lonend. Dit geldt niet voor alle alleenstaande ouders, maar de bestaande knelpunten waren al eerder in beeld. De bevindingen worden meegewogen bij het uitwerken van alternatieven voor het kindgebonden budget, waarover uw Kamer onder andere is geïnformeerd in de tussenrapportage Toekomst toeslagstelsel².

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
C.E.G. van Gennip

² Kamerstukken 29 362 en 26 448, nr. 328.